

Waldemar Sroka

„CICHA WODA BRZEGI RWIE” DZIAŁALNOŚĆ RZEZBOTWÓRCZA WÓD POWIERZCHNIOWYCH

Wody płynące po powierzchni kontynentów - to zaledwie 0,0002 % zasobów wodnych Ziemi, ale jednocześnie to najważniejszy czynnik kształtujący jej powierzchnię.

Wody płynące, a w szczególności rzeki wykonują gigantyczną pracę, której skala zależy od ilości wody (przepływu), spadku koryta oraz ilości i rodzaju transportowanego materiału.

Rzeki pracują jako "niszczyciele" (erozja), jako "dostawcy materiału" (transport rzeczny) oraz jako bardzo wydajna "firma budowlana" (sedymentacja).

Powstające w wyniku działalności rzek formy powierzchni Ziemi to między innymi: potężne doliny górskie, wielkie obszary nizinne kształtowane przez akumulację osadów (np. Amazonia - na zdjęciu po prawej), stożki napływowe i delty tworzące się przy ujściu rzek do morza. To także: kaniony, przełomy rzeczne i wodospady (np. prawie kilometrowej wysokości Salto de Angel - na zdjęciu po lewej).

Nawet na obszarach, na których rzek w zasadzie nie ma, woda płynąca odgrywa dominującą rolę rzeźbotwórczą. Na pustyniach najważniejszym procesem jest okresowe splukiwanie po nawałnych deszczach, a w obszarach zlodowaconych woda z wytapiającego się lodu potrafi przemodelować podłoże lepiej niż sam lód.